

Avalent>Kohtumenetlused>Tsiviilasjad>Menetlustähtajad

Menetlustähtajad

Ungari

1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?

Üldiselt tuleb soovitud õiguslike tagajärgede saavutamiseks vajalikud menetlusetapid läbida õigusaktides sätestatud tähtaegade jooksul. Asjaomased sätted on esitatud nii materiaaõigusnormides kui ka menetlusõigusnormides.

Materiaalõigusnormide asjakohased tingimused on osaliselt sätestatud kohtu poole pöördumist käsitlevates eeskirjades ja osaliselt aegumistähtaegu käsitlevates eeskirjades. Nende eeskirjadega nähakse ette tsiviilkohtumenetluste algatamise tähtajad. Õigusaktidega on ette nähtud erandid neist piirangutest üksnes eesmärgiga tagada nõuete (nt varaga seotud nõuded) tingimusteta täitmisele pööramine. Mõnda menetlusetappi saab õiguspäraselt läbi viia üksnes kindlaksmääratud aja (tähtaja) jooksul. Teataval juhul – nt seoses apellatsiooni esitamisega – on tähtaeg õigusaktis sõnaselgelt sätestatud (seaduses sätestatud tähtaeg), samas muudel juhtudel – nt seoses puuduste kõrvaldamisega – sõltub see kohtu otsusest (kohtu määratud tähtaeg). Materiaalõigusnormide kohane menetlustähtaegade arvutamise meetod erineb märkimisväärselt sellest meetodist, mida kohaldatakse vastavalt menetlusõigusnormidele. Samuti erinevad õiguslikud tagajärjed, mis kaasnevad juhul, kui nimetatud kahte liiki tähtaegadest kinni ei peeta. Materiaalõigusnormides sätestatud tähtaja mittejärgimisega kaasneb õigustest ilmajäämine ja seda olukorda ei saa parandada põhjenduste esitamisega. Vabandus võib olla vastuvõetav ainult juhul, kui kohaldatakse aegumistähtaega, ja üksnes materiaaõigusnormides sätestatud asjakohaste eeskirjade kohaselt. Menetlustähtaegade puhul tuleb eristada subjektiivseid ja objektiivseid tähtaegu. Subjektiivsed tähtajad hõlmavad tähtaegu, mille alguskuupäev peab olema kuupäev, mil asjaomane pool sai teatise, ning nende tähtaegade mittejärgimist saab üldjuhul heastada endise olukorra taastamise (*restitutio in integrum*) avalduse (tähtaja pikendamise avalduse) esitamisega, samas kui objektiivsed tähtajad ei ole seotud sellega, millal asjaomane menetlusosaline teatise kätte sai, ning nende tähtaegade mittejärgimist ei saa heastada endise olukorra taastamise avalduse esitamisega.

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrusele (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

Vastavalt tööseadustikku käsitleva 2012. aasta I seaduse paragrahvi 102 lõikele 1 ei loeta tööpäevadeks järgmisi päevi: 1. jaanuar, 15. märts, 2. ülestõusmispüha, 1. mai, 2. nelipäha, 20. august, 23. oktoober, 1. november ning 25. ja 26. detsember.

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilasjade menetlemise tähtaegade suhtes?

Tähtaegu arvutatakse päevades, kuudes või aastates. Päevades väljendatud tähtajad ei hõlma alguskuupäeva. Alguskuupäev on kuupäev, mil toimub tegevus või sündmus (nt kättetoimetamine, avaldamine), mis annab alust tähtaja arvestamiseks. Kuudes või aastates väljendatud tähtajad mõõduvad kuu sellel päeval, mis vastab tähtaja alguskuupäevale, või – kui tähtaja möödumise kuus sellist kuupäeva ei eksisteeri – kuu viimasel päeval. Juhul kui tähtaja viimane päev ei ole tööpäev, möödub tähtaeg alles sellele kuupäevale järgneval esimesel tööpäeval. Tähtaeg möödub viimase päeva lõpus, kuid kohtule dokumentide või hagide esitamise tähtajad mõõduvad juba kohtu tööpäeva lõppemisega. Kõigis muudes tsiviilkohtumenetlustes tähtaegade suhtes kohaldatavad üldreeglid on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustikku käsitleva 1952. aasta III seaduse (edaspidi „tsiviilkohtumenetluse seadustik“) paragrahvides 103–112.

4 Kui toimingu või formaalsuse peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toimingu või formaalsuse sooritamise alguseks?

Alguskuupäev on kuupäev, mil toimub tegevus või sündmus (nt kättetoimetamine, avaldamine), mis annab alust tähtaja arvestamiseks. Päevades väljendatud tähtajad ei hõlma alguskuupäeva.

5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtutäituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Seoses tähtaegade arvutamisega ei tehta tsiviilkohtumenetluse seadustikus mingit vahet dokumentide kättetoimetamise eri viiside vahel. Dokumentide elektroonilise edastamise korral kohaldatakse siiski mõningaid erisätteid. Mõned dokumendid saadetakse eksperdile paberil isegi juhul, kui ekspert suhtleb kohtuga elektroonilisi vahendeid kasutades: kohus annab eksperdile kohtudokumentide lisad paberil või mõnel muul andmekandjal, kui lisade suurest mahust või andmekandja laadist tulenevalt kaasneks digitaliseerimisega ebaproportsionaalselt suur või ületamatu koormus või kui on kahtlusi paberdokumendi autentsuses. Juhul kui eespool nimetatud põhjustel on kohtu saadetud elektroonilistele dokumentidele lisatud paberil lisad, võetakse tähtaja arvutamisel aluseks lisade kättesaamise kuupäev. Tsiviilkohtumenetluse seadustikus kindlaksmääratud juhtudel toimub menetlusk dokumentide esitamine ja kohtudokumentide kättetoimetamine juba elektrooniliselt. Neid päevi, mil dokumentide edastamise süsteem ei ole toimiv vähemalt neli tundi, ei loeta seaduses sätestatud või kohtu määratud tähtaja hulka.

Kui kohtumenetluses toimub suhtlus elektrooniliselt, ei saa kohaldada tähtajast kinnipidamata jätmise tagajärge, kui dokumendid esitati vastavalt IT-nõuetele kohtule elektrooniliselt hiljemalt tähtaja viimasel päeval. Tähtaega arvutatakse järgmiselt: dokumendid loetakse kohtule kättetoimetatuks, kui kohtu IT-süsteem on saatnud vastavalt õigusnormidele kinnituse kättesaamise kohta. Riikliku kohtuasutuse esimees teeb kättesaadavaks vormi dokumentide esitamiseks andmekandjal. Andmekandja tuleb tuua kohtusse isiklikult või saata posti teel hiljemalt kolm tööpäeva pärast seda, kui dokumentide elektroonilise esitamise kontaktisik on saanud kohtult kinnituse vormi kättesaamise kohta. Kohus saadab dokumentide elektroonilise esitamise kontaktisikule automaatselt kättetoimetamissüsteemi kaudu kinnituse andmekandja kättesaamise kohta. Dokumendid loetakse kohtule kättetoimetatuks kuupäeval, mis on märgitud kohtu kinnitusel vormi kättesaamise kohta.

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

Päevades väljendatud tähtajad ei hõlma alguskuupäeva. Alguskuupäev on kuupäev, mil toimub tegevus või sündmus (nt kättetoimetamine, avaldamine), mis annab alust tähtaja arvestamiseks.

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

Päevades väljendatud tähtaja puhul tähistab päevade arv kalendripäevade arvu. Juhul kui tähtaja viimane päev ei ole tööpäev, möödub tähtaeg siiski alles sellele kuupäevale järgneval esimesel tööpäeval.

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

Kuudes või aastates väljendatud tähtajad mõõduvad kuu sellel päeval, mis vastab tähtaja alguskuupäevale, või – kui tähtaja möödumise kuus sellist kuupäeva ei eksisteeri – kuu viimasel päeval.

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

Kuudes või aastates väljendatud tähtajad mõõduvad kuu sellel päeval, mis vastab tähtaja alguskuupäevale, või – kui tähtaja möödumise kuus sellist kuupäeva ei eksisteeri – kuu viimasel päeval.

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühal, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

Jah.

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

Lisaks eespool nimetatud juhtudele võib kohus mis tahes olulisel põhjusel pikendada enda kehtestatud tähtaega ainult ühe korra. Koos pikendusega ei tohi tähtaeg ületada 45 päeva, välja arvatud juhul, kui eksperdiarvamuse saamiseks on vaja rohkem aega. Seaduses sätestatud tähtaegu võib pikendada üksnes seaduses sätestatud juhtudel. Ajavahemikku 15. juulist 20. augustini igal aastal ei loeta päevades väljendatud tähtaegade hulka (tegemist on kohtu puhkusega). Juhul kui kuudes või aastates väljendatud tähtaja lõpp langeb kohtu puhkuse ajale, möödub tähtaeg järgmise kuu sellel kuupäeval, mis vastab tähtaja alguskuupäevale, või kui ka see kuupäev langeb kohtu puhkuse ajale, siis möödub tähtaeg kohtu puhkusele järgneval esimesel päeval.

Õigusaktidega on samuti ette nähtud erandid kohtu puhkuse reeglilt. Kohus peab poolte tähelepanu sellistele eranditele juhtima spetsiaalselt. Kohtuvälistes menetlustes, mis on reguleeritud muude õigusaktidega peale tsiviilkohtumenetluse seadustiku, võib kohtu puhkust käsitlevaid sätteid kohaldada üksnes juhul, kui eriseaduses on nii sätestatud.

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?

Üldjuhul võib apellatsiooni esitada 15 päeva jooksul alates otsuse teatavakstegemisest ja kolme päeva jooksul käskveksliga seotud nõude korral.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Kohus võib mis tahes olulisel põhjusel pikendada enda kehtestatud tähtaega ainult ühe korra. Koos pikendusega ei tohi tähtaeg ületada 45 päeva, välja arvatud juhul, kui eksperdiarvamuse saamiseks on vaja rohkem aega. Seaduses sätestatud tähtaegu võib pikendada üksnes seaduses sätestatud juhtudel.

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Ungari tsiviilkohtumenetluse eeskirjadega ei ole ette nähtud pikendamist poolte elukohast tulenevatel alustel. Tähtaja mittejärgimine võib olla vabandataav sellega, et pooled ei olnud mõjuvatel põhjustel kättesaadavad isikuandmetes näidatud aadressil ja elanikeregistris märgitud aadressil.

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Kui õigusaktides ei ole sätestatud teisiti, ei tohi pooled tähtaja ületamise korral enam menetlustoiminguid teha. Nende toimingute tegemata jätmise tagajärjed on automaatsed ja neist ei pea eelnevalt teavitama, välja arvatud juhul, kui õigusaktides on sätestatud teisiti. Kui õigusnormidest tulenevalt tekivad tähtaja mittejärgimise tagajärjed üksnes eelneva teavitamise korral või vastaspoole taotluse alusel, võib tähtaja ületanud toimingut teha teatistes märgitud aja jooksul või kuni taotluse esitamiseni või – juhul kui taotlus esitatakse kohtuistungil – kuni asjakohase otsuse tegemiseni. Kui mis tahes poolel takistavad toimingut tegemist üldteada loodussündmused või muud temast sõltumatud takistused, ei loeta seda olukorda tähtaja mittejärgimiseks. Tähtaja mittejärgimisega ei ole tegemist juhul, kui kohtule saadetakse dokument on postitatud tähtitud kirjaga hiljemalt tähtaja viimasel päeval.

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jätnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Pooled võivad tähtaja mittejärgimise põhjendamiseks esitada avalduse endise olukorra taastamiseks (*restitutio in integrum*). Kohus peab tegema avalduse kohta õiglase otsuse.

Juhul kui pool või tema esindaja ei ilmu konkreetsel kuupäeval kohtusse või ei pea tähtajast kinni temast olenemata põhjusel, saab tähtaja mittejärgimisega kaasnevaid tagajärgi heastada viivituse põhjendamisega, välja arvatud allpool osutatud juhtudel. Põhjendusi ei saa esitada juhul, kui põhjenduse esitamise võimalus on õigusaktide kohaselt välistatud, kui viivitamise tagajärgi saab ennetada ilma põhjendusi esitamata, kui tähtaja ületamisega ei kaasne ebasoodsamat kohtuotsust või kui pool ei järgi endise olukorra taastamise (*restitutio in integrum*) avalduse alusel määratud uut tähtaega.

Avalduse endise olukorra taastamiseks (*restitutio in integrum*) võib esitada 15 päeva jooksul. Seda tähtaega tuleb arvestada tähtaja lõppkuupäevast, millest ei peetud kinni, või järgimata jäetud tähtaja viimasest päevast. Juhul kui pool või tema esindaja saab tähtaja mittejärgimisest teadlikuks hilisemal kuupäeval või kui takistus kõrvaldatakse alles hilisemal kuupäeval, hakatakse endise olukorra taastamise (*restitutio in integrum*) avalduse esitamise tähtaega arvestama sellest ajahetkest, mil pool sai teadlikuks tähtaja ületamisest või mil takistus kõrvaldati. Endise olukorra taastamise (*restitutio in integrum*) avaldus tuleb esitada hiljemalt kolm kuud pärast ületatud tähtaja lõppu.

Endise olukorra taastamise (*restitutio in integrum*) avalduses tuleb märkida tähtaja mittejärgimise põhjused ja asjaolud, millest võib järeldada, et viivitamin ei olnud tahtlik. Tähtaja mittejärgimise korral tuleb tähtajaks tegemata toiming teha samaaegselt endise olukorra taastamise (*restitutio in integrum*) avalduse esitamisega.

Juhul kui õigusaktidega ei ole ette nähtud põhjenduste esitamise võimalust või kui endise olukorra taastamise (*restitutio in integrum*) avaldus ei ole esitatud õigeaegselt, tuleb avaldus tagasi lükata ilma juhtumi asjaolusid kaalumata. Sama põhimõtet kohaldatakse juhul, kui tähtaja mittejärgimise korral endise olukorra taastamise (*restitutio in integrum*) avalduse esitanud pool ei teinud tähtajaks tegemata jäänud toimingut avalduse esitamisega samal ajal.

Endise olukorra taastamise (*restitutio in integrum*) avalduse tagasilükkamise otsuse võib vaidlustada.

Viimati uuendatud: 15/01/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.